

Конспект уроку № 230

Українська поезія. Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать»

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode230

Вступ

Привіт-привіт! Це Анна Огойко і подкаст «Уроки української», і це **останній** епізод із серії «Українська поезія».

У цій серії ми розглядали найкращі українські **вірші**, а також їхні ідеї та цінності, які **перегукуються** з українцями, з нашою філософією і культурою.

Це були такі **цінності**, як **свобода** у Григорія Сковороди, **боротьба** у Тараса Шевченка, незламність Лесі Українки, **рідна** мова у вірші Олександра Олеся, природа, рідна природа у Тичини, любов, кохання у Сосюри, **гуманізм** у Василя Симоненка, **родинні** традиції у Дмитра Павличка і **стоїцизм** Василя Стуса.

А сьогодні ми поговоримо про слово, про свободу слова і про поезію у вірші Ліни Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать».

Досить так **символічно** на завершення я **обрала** цей вірш, який загалом говорить про поезію як нашу цінність, цінність слова, цінність мови — за те, про що ми багато-багато говоримо на цьому подкасті.

Трішечки розповім вам про **авторку** Ліну Костенко. Вона народилася на **Київщині** й переїхала швидко до **столиці**, до Києва.

Там навчалася у **Педагогічному** інституті, а потім ще вчилася у Московському літературному інституті.

Відразу почала писати неймовірні поезії, **переважно** на

останній — last

вірш — poem

перегукуватися, перегукнутися —
to resonate, to echo (*imperfective, perfective*)

цінність — value

свобода — freedom

боротьба — fight, struggle (*noun*)

рідний — native (*adjective*)

гуманізм — humanism

родінний — family (*adjective*)

стоїцизм — stoicism

символічно — symbolically

обирати, обрати — to choose
(*imperfective, perfective*)

трішечки — a bit, a little (*diminutive*)

авторка — author (*female*)

Київщина — Kyiv region

столиця — capital

педагогічний — pedagogical

переважно — predominantly

Конспект уроку №230

Українська поезія. Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать»

філософські теми — такі теми, які нікому особливо не **заважали**.

Але **буквально** один вірш вона написала про Україну, і це дозволило радянським критикам назвати її творчість **недостатньо** радянською і не **допускати** її твори до **друку**.

Тобто Ліна Костенко була **шістдесятницею**, **дисиденткою**, і через це досить швидко її твори почали **забороняти**.

Десятки років — у 60х–70-х роках — вона не могла друкувати свої поезії й писала їх фактично «у стіл», тобто не публікувала, а тільки писала і **відкладала**. Ці твори ніхто, майже ніхто не читав.

Це дуже трагічна історія поета, який не може **поділитися** своєю творчістю.

У 80-х роках і вже за **незалежності** України українці відкрили для себе поезію неймовірної краси — поезію Ліни Костенко.

Зараз **поетка мешкає** у Києві, й за останні роки вона, звісно, разом з усіма українцями **проживає** цю трагічну подію, яка відбувається — це **повномасштабна війна**.

Але Ліна Костенко — **непублічна** людина; ми мало про неї знаємо, бо вона не любить розповідати про себе чи виходити на публіку, вона не публікує в **соцмережі**.

Але відомо, що вона зараз проживає в Києві й продовжує писати — писати поезію та **художні твори**.

Зараз, у 2024 році, їй 94 роки.

Зараз **перейдімо** до нашого вірша — це «Страшні слова, коли вони мовчать». Його Ліна Костенко написала у 1977 році.

Розгляньмо складні слова у словнику!

заважати, зава́дити — to bother
(*imperfective, perfective*)

буква́льно — literally, just

недостáтньо — not enough, insufficiently

допуска́ти, допусті́ти — to permit
(*imperfective, perfective*)

дру́к — print, printing (*noun*)

ші́стдеся́тниця — Sixtier (*female*)

дисиде́нтка — dissident (*female*)

забороня́ти, заборони́ти — to ban,
to forbid (*imperfective, perfective*)

деся́ток — dozen

відклада́ти, відкла́сти — to put aside,
to put off (*imperfective, perfective*)

ді́литися, поділі́тися — to share
(*imperfective, perfective*)

незале́жність — independence

пое́тка — poet (*female*)

ме́шкати — to live (in a place) (*imperfective*)

прожива́ти, прожити́ — to live through,
to survive (*imperfective, perfective*)

повномасшта́бна війна́ — full-scale war

непублі́чний — non-public

соцмере́жа — social medium

худо́жній тві́р — work of fiction

перехо́дити, перейти́ — to move,
to switch (*imperfective, perfective*)

Словничок

страшний	scary; terrible
мовчати	to keep silent
зненáцька = ра́птом	suddenly
прича́юватися, прича́їтися	to hide, trying not to be noticed
чийсь	someone's
му́читися	to suffer
мі́льярд	billion
вимовля́ти, в́имовити	to pronounce
впе́рше	for the first time
красá	beauty
потво́рність	ugliness
асфа́льт	asphalt, asphalt road
спори́ш	knotgrass, pigweed, lowgrass (type of weed)
неповто́рність	uniqueness
якийсь	some kind of
безсме́ртний	immortal
до́тик	touch
душа́	soul

 Вірш

Ліна Костенко

Страшні слова, коли вони мовчать

Страшні слова, коли вони **мовчать**,
коли вони **зненацька** **причаїлись**,
коли не знаєш, з чого їх почать,
бо всі слова були уже **чиймись**.

Хтось ними плакав, **мучивсь**, болів,
із них почав і ними ж і завершив.
Людей **мільярди** і мільярди слів,
а ти їх маєш **вимовити** **вперше!**

Все повторялось: і **краса**, й **потворність**.
Усе було: **асфальти** й **спориші**.
Поезія — це завжди **неповторність**,
якийсь **безсмертний** **дотик** до **душі**.

Українська поезія. Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать»

Страшні слова, коли вони мовчать.

Тобто слова є страшними — вони страшні. Ми їх **боїмося**, так, коли вони мовчать.

боятися — to be afraid (*imperfective*)

Тобто коли вони не сказані чи не написані, слова мовчать.

коли вони зненацька (раптом) причаїлись,

«**Заховались**», як можна сказати, коли вони «раптом, несподівано заховались».

ховатися, заховатися — to hide (*imperfective, perfective*)

коли не знаєш, з чого їх почать,

«Коли не знаєш, з чого», — але я, як ви **почули**, я вимовляю швидко «що».

чути, почути — to hear (*imperfective, perfective*)

«Що» — це таке **явище уподібнення**; коли ми говоримо швидко деякі **звуки**, особливо тут це **зубний звук «з»** і **шиплячий «ч»** — це такі деталі, але вони утворюють таку комбінацію — «щ».

явище — phenomenon
уподібнення — assimilation
звук — sound
зубний звук — dental sound
шиплячий (звук) — hushing (sound)

коли не знаєш, з чого їх почать,

«Не знаєш ти», «ти не знаєш» — тобто тут **особа** не «ти», хтось конкретний «ти», а це **узагальнена особа**.

особа — person
узагальнений — generalized

Це так зване **узагальнене речення**: «Не знаєш з чого їх почать».

так званий — so-called
узагальнене речення — generalized sentence

«Не знаєш» (хтось не знає), з чого почать слова» — можливо, писати вірш чи говорити.

не знаєш, з чого їх почать,

бо всі слова були уже чиймись.

«Бо всі слова уже були **чийсь**».

Чийсь — це **займенник** («someone's», «somebody's»):

займенник — pronoun

- чийсь;
- чиясь;
- чієсь;
- чийсь.

«Усі слова були уже чиймись» — це **орудний відмінок**.

орудний відмінок — instrumental case
йдеться — to be about sth, to concern (*imperfective*)

«Уже хтось написав всі слова», — тут **йдеться**, мабуть, про певний **страх** і **відчай** поета, який сідає писати і не може

страх — fear
відчай — despair

написати нічого нового, коли важко почати писати, важко сказати щось, що ще не було сказане, щось ще не написане.

Страшні слова, коли вони мовчать,

коли вони зненацька причаїлись,

коли не знаєш, з чого їх почать,

бо всі слова були уже чиймись.

*Хтось ними **плакав**, мучивсь, **болів**,*

«Хтось» — знову ж таки, це займенник, який **закінчується** на «-сь» — «якийсь», а тут «хтось» («someone»).

«Хтось ними (тобто словами) плакав, мучивсь, болів», «словами плакав, словами мучивсь (або мучився)».

Тут **дієслово** «мучитися» — від **іменника**; пам'ятаєте, «**мука**», «мука» — це **страждання**. Мучитися, страждати.

«Хтось ними мучивсь, болів» — «хтось словами плакав, мучивсь, болів».

із них (зі слів) почав і ними ж і завершив.

«І ними», тобто «словами ж», «і» — такі **підсилювальні частки** — «завершив», «завершив словами».

Хтось ними плакав, мучивсь, болів,

із них почав і ними ж і завершив.

Людей мільярди і мільярди слів,

Тобто є мільярди людей — дуже багато людей — і мільярди слів.

а ти їх маєш вимовити вперше!

«А ти маєш (тобто повинен, мушиш) вимовити (сказати) ці слова вперше (перший раз)».

Тобто, хоча і є багато людей і багато слів, кожна людина **повинна** говорити, повинна писати, повинна використовувати слова, мову для чогось.

Людей мільярди і мільярди слів,

а ти їх маєш вимовити вперше!

*Все **повторялось**: і краса, й потворність.*

плакати — to cry (*imperfective*)

боліти — to hurt (*imperfective*)

закінчуватися, закінчитися — to end (*imperfective, perfective*)

дієслово — verb

іменник — noun

му́ка — torment

стражда́ння — suffering

підсилювальна частка —
reinforcing particle

пови́нен — must, should

повторя́тися = повто́рюватися,
повтори́тися — to repeat
(*imperfective, perfective*)

«Все повторялось» — можна сказати «все повторялось» або «все повторювалось».

«Повторювалось» — це **типовіший** варіант, але тут **мелодійніше** «все повторялось».

«І краса, і потворність», «краса і потворність» — це **антоніми**.

«Краса», красивий — «потворність», «потворний».

І тут ми кажемо: «і краса, **кома**, й потворність».

«І» або «й» — це «both...and...»: «І краса, й потворність», «і-й».

Все повторялось: і краса, й потворність.

Усе було: асфальти й спориші.

Асфальт — це ніби символ **розвитку**, символ міста, символ технологій, а спориш — це символ природи, це **рослина**.

«Усе було: асфальти й спориші, краса й потворність, але поезія — це завжди неповторність».

«Неповторність» — те, що не можна повторити; прикметник — «**неповторний**», іменник — «неповторність», тобто «унікальність».

Поезія — це завжди неповторність,

якийсь безсмертний дотик до душі.

«Якийсь» — знову ж таки, це займенник на «-сь» — «якийсь» («some kind of»).

«Якийсь дотик», «безсмертний дотик до душі».

Все повторялось: і краса, й потворність.

Усе було: асфальти й спориші.

Поезія — це завжди неповторність,

якийсь безсмертний дотик до душі.

Сьогодні з багатьох **прекрасних** поезій Ліни Костенко я обрала для вас саме цей вірш, бо він говорить **взагалі** про **суть** творчості Ліни Костенко, про поезію.

Для мене творчість Ліни Костенко — це чиста поезія, тобто ось те **чисте** мистецтво.

типівіший — more typical
мелодійніший — more melodic

антонім — antonym

кома — comma

р́звиток — development
рослі́на — plant

неповто́рний — unique, incomparable

прекра́сний — wonderful
взага́лі — generally
суть — essence, sense

чі́стий — pure

Конспект уроку №230

Українська поезія. Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать»

Ліна Костенко ніколи не любила, щоби говорили багато про неї як особистість. Вона не хоче **привертати** до себе багато **уваги**, її немає в соцмережах, вона не дає інтерв'ю.

Але **натомість** її вірші та інші художні твори — вони **самодостатні**, це і є те унікальне, щось неповторне, мистецтво.

Можна тільки подумати, що багато років Ліна Костенко просто писала вдома і ніхто не читав її творів — вони були заборонені, не можна було їх публікувати.

Вона писала, як ми казали, «в стіл», тобто твори не бачили світ, не були опубліковані. Але вона просто не могла цього не робити; це **справа** її життя.

І, очевидно, ось цей вірш, який ми прочитали — «Страшні слова, коли вони мовчать» — це така **ода** поезії, поезія, яка завжди неповторна, унікальна, яка **торкається** нашого **серця** і нашої душі.

Хоча багато чого повторяється у світі, але коли ми **складаємо** разом слова у щось таке унікальне, це завжди неповторне явище. Це справді **дивовижно**, що можна зробити за допомогою мови.

І хоча цей вірш, мабуть, більше саме про поета, про поезію, про творчість, але, на мою думку, **варто** також пам'ятати й згадати про те, як слово, як свобода слова є важливими й цінними для українців.

Коли в Радянському Союзі українцям було заборонено **висловлювати** свою думку, навіть писати такі звичайні вірші на гуманістичні, філософські теми, все одно багато-багато **митців**, поетів робили це, **творили**, писали у стіл.

Дехто ховав свої вірші, дехто не боявся **протестувати** і йти на **смерть** навіть **заради** своїх ідей, як це зробив Василь Стус.

А коли Україна стала незалежною, то **поступово** (звичайно, не відразу), врешті-решт, на мою думку, Україна зараз має цю ось свободу слова.

Це цінність, яка важлива для українців і яка нас **об'єднує** і **відмежовує** від **ворога**, від росії, де свободи слова взагалі немає.

Українці зараз можуть говорити, писати все, що хочуть — у соцмережах, у **засобах масової інформації** — ви пам'ятаєте, наскільки для українців цінною є свобода.

Тому очевидно, що свобода слова теж на дуже високому місці. Слова важливі!

А зараз слухайте і повторюйте!

привертати, привернути увагу —
to attract attention (*imperfective, perfective*)

натомість — instead
самодостатній — self-sufficient

справа — matter, deed

ода — ode
торкатися, торкнутися — to touch
(*imperfective, perfective*)
сэрце — heart
складати, скласти — to compose,
to put together (*imperfective, perfective*)
дивовижно — amazingly

варто — worth

висловлювати, висловити — to express
(*imperfective, perfective*)
митець — artist
творити — to create (*imperfective*)
дехто — someone
протестувати — to protest (*imperfective*)
смерть — death
заради — for the sake of
поступово — gradually

об'єднувати, об'єднати — to unite
(*imperfective, perfective*)
відмежовувати, відмежувати —
to separate (*imperfective, perfective*)
ворог — enemy
засоби масової інформації (ЗМІ) —
mass media

Словничок (з прикладами)

страшний • Страшні слова, коли вони мовчать. • Місто зазнало страшних руйнувань.	scary; terrible • Words are scary when they are silent. • The city suffered terrible destruction.
мовчати, помовчати • Страшні слова, коли вони мовчать. • Я трохи помовчу, бо цілий день виступала на сцені.	to keep silent (imperfective, perfective) • Words are scary when they are silent. • I'll keep quiet for a while because I've been performing on stage all day.
зненацька = раптом • Страшні слова, коли вони мовчать, коли вони зненацька причаїлись. • Раптом (= зненацька) на нас напав грайливий собака.	suddenly • Words are scary when they are silent, when they suddenly lurked. • Suddenly a playful dog attacked us.
причаюватися, причаїтися • Страшні слова, коли вони мовчать, коли вони зненацька причаїлись. • Причаїться на кілька хвилин — я хочу зробити сюрприз імениннику.	to hide, trying to not be noticed, to lurk (imperfective, perfective) • Words are scary when they are silent, when they suddenly lurked. • Hide for a few minutes — I want to surprise the birthday boy.
чийсь • Усі слова були уже чийсь. • Чийсь сумка залишилась у кімнаті.	someone's, someone else's • All the words were already someone else's. • Someone's bag was left in the room.
мучитися • Хтось ними плакав, мучивсь, болів. • Вони довго мучились над домашнім завданням з геометрії.	to suffer, to struggle (imperfective) • Someone cried with them, suffered, was in pain. • They were struggling with geometry homework for a long time.
мільярд • Людей мільярди і мільярди слів. • Збитки вимірюються мільярдами доларів.	billion • There are billions of people and billions of words. • Damages are measured in billions of dollars.

ВИМОВЛЯТИ, ВІМОВИТИ - А ти їх маєш ВІМОВИТИ вперше! - Учень нарешті правильно ВИМОВЛЯЄ шиплячі звуки українською.	to pronounce (<i>imperfective, perfective</i>) - And you have to pronounce them for the first time! - The student finally pronounces hushing sounds correctly in Ukrainian.
вперше - А ти їх маєш вимовити вперше! - Ти вперше подорожуєш Україною?	for the first time - And you have to pronounce them for the first time! - Are you traveling around Ukraine for the first time?
краса́ - Все повторялось: і кра́са, й потво́рність. - Ця місцина зна́на своєю красо́ю і мальовни́чістю.	beauty - Everything repeated: both beauty and ugliness. - This place is known for its beauty and picturesqueness.
потво́рність - Все повторялось: і краса́, й потво́рність. - Мите́ць вмів ба́чити есте́тику в потво́рності й навпаки́.	ugliness - Everything repeated: both beauty and ugliness. - The artist could see aesthetics in ugliness and vice versa.
асфа́льт - Усе було́: асфа́льти й спори́ші. - На асфа́льті є велосипедна розмі́тка.	asphalt, asphalt road - Everything was there: asphalt and knotgrass. - There are bicycle markings on the asphalt.
спори́ш - Усе було́: асфа́льти й спори́ші. - Лівий бе́рег річки гу́сто всте́лений спори́шем.	knotgrass, pigweed, lowgrass (type of weed) - Everything was there: asphalt and knotgrass. - The left bank of the river is densely covered with knotgrass.
неповто́рність - По́езія — це за́вжди неповто́рність. - Льві́в вирізня́ється неповто́рністю, яку ва́жко з чимось порівня́ти.	uniqueness - Poetry is always uniqueness. - Lviv stands out for its uniqueness, which is difficult to compare with something else.

якийсь - По́езія — це за́вжди неповто́рність, якийсь безсмер́тний до́тик до душі́. - Їй за́вжди було́ до́сить яко́гось а́ркушика під час ле́кцій.	some kind of - Poetry is always uniqueness, some kind of immortal touch to the soul. Some kind of a piece of paper was always enough for her during lectures.
безсмер́тний - По́езія — це за́вжди неповто́рність, якийсь безсмер́тний до́тик до душі́. - Геро́ї не вмира́ють! Їхні по́двиги ро́блять їх безсмер́тними.	immortal - Poetry is always uniqueness, some kind of immortal touch to the soul. - Heroes do not die! Their feats make them immortal.
до́тик = до́торк - По́езія — це за́вжди неповто́рність, якийсь безсмер́тний до́тик до душі́. - Ця ткани́на ду́же прие́мна на до́тик.	touch - Poetry is always uniqueness, some kind of immortal touch to the soul. - This fabric is very pleasant to the touch.
душá - По́езія — це за́вжди неповто́рність, якийсь безсмер́тний до́тик до душ́и. - Твої́ слова́ — як ба́льза́м на ду́шу!	soul - Poetry is always uniqueness, some kind of immortal touch to the soul. - Your words are like a balm for the soul!

Завершення

У Ліни Костенко є дуже багато прекрасних поезій, тому мені було важко вибрати для вас одну і навіть декілька, які я можу вам порадити.

Тому я залишу **списочок** на сторінці цього епізоду; це будуть переважно філософські вірші — вірші про цінність життя і цінності життя загалом.

Це вірші

- «**Крила**»;
- «**Пісенька з варіаціями**»;
- «**Життя іде і все без коректур**»;
- «**Не можна в світі жити без еталонів**»;
- а також **невеличкий** вірш про війну в Україні під назвою «**І жах, і кров, і смерть, і відчай**» — вірш, де згадано про **орду** і маленького **сірого** чоловічка; це такий дуже короткий, але дуже емоційний вірш.

спісочок — list (diminutive)

крило́, крила́ — wing (singular, plural)

пісенька — song (diminutive)

коректу́ра — correction

ета́лон — standard, benchmark

невели́чкий — small, little (diminutive)

орда́ — horde

сі́рий — gray

Конспект уроку №230

Українська поезія. Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать»

Також раджу вам читати ці вірші, а також їх слухати, бо дуже багато поезій Ліни Костенко є в аудіоформаті, переважно на ютубі їх легко **знайти**.

Іноколи їх навіть виконують відомі актори. Наприклад, раджу послухати вірш «Крила», який **записаний** українським актором Богданом Ступкою.

І, до речі, ще одна порада: якщо ви хочете **перекласти** вірш на свою мову, раджу вам використовувати ChatGPT, бо він дуже гарно зможе перекласти вірш у такому поетичному форматі, але, з іншого боку, досить близько до **оригіналу**.

Всі **посилання** на поезії, які я вам рекомендую, будуть на сторінці: ukrainianlessons.com/episode230.

Також там буде інформація про те, як оформити **преміумпідписку**. У преміумконспекті до наших поетичних епізодів є транскрипти, поезія, переклад складних слів, **вправи** для вас.

А також, оскільки ми закінчуємо зараз десятий епізод із серії, то я підготую для вас **картки Анкі**, де будуть всі слова зі словничка. Тобто ви зможете у себе на комп'ютері чи в телефоні у програмі Анкі повторювати й не **забувати** ось ці слова зі словників, які ми **розглядали**.

Більше про те, як оформити преміум дізнавайтеся за посиланням: ukrainianlessons.com/episode230.

Дякую, що були зі мною у цій серії про поезію! Якщо ви ще не послухали всіх епізодів, то раджу вам це зробити.

Мені було дуже **приємно** ділитися з вами найкращими українськими віршами й розповідати про їхні зв'язки з важливими українськими цінностями.

Дуже цікаво дізнатися про те, що ви думаєте про ці епізоди і який був ваш **улюблений** вірш — пишіть мені на імейл або в групі на фейсбуці — «[Ukrainian Learners Group](#)».

На цьому все! Всього найкращого вам! І Слава Героям!

знаходити, знайти — to find
(*imperfective, perfective*)

перекладати, перекласти — to translate
(*imperfective, perfective*)

оригінал — original (*noun*)

посилання — link(s), reference(s)

преміумпідписка — premium subscription
вправа — exercise

картка Анкі — Anki flashcard

забувати, забути — to forget
(*imperfective, perfective*)

розглядати, розглянути — to review,
to consider (*imperfective, perfective*)

приємно — pleasantly

улюблений — favorite

 Вправи

1

Прочитавши й послухавши вірш Ліни Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать», вставте пропущені слова:

Страшні слова, коли вони **1.** _____,

коли вони **2.** _____ причаїлись,

коли не знаєш, з чого їх почать,

бо всі слова були уже **3.** _____.

Хтось ними плакав, мучивсь, болів,

із них почав і ними ж і завершив.

4. _____ мільярди і мільярди слів,

а ти їх маєш вимовити **5.** _____!

Все повторялось: і **6.** _____, й потворність.

Усе було: **7.** _____ й спориші.

Поезія — це завжди неповторність,

якийсь безсмертний **8.** _____ до душі.

2

Опрацюйте таблицю про неозначені займенники:

Неозначені займенники		
Займенник	Неозначена частка	Неозначений займенник
	Пишемо разом	
хто що який чий скільки	-сь	хтось — someone чийсь — someone's
	де-	дещо — something деякий — some
	абі- (more negative compared to будь-, -небудь)	абіякий — any абіхто — anyone
	Пишемо через дефіс	
	будь-	будь-який — any будь-чий — anyone's
	-небудь	скільки-небудь — any що-небудь — anything
	хтозна-	хтозна-що — who knows what хтозна-скільки — who knows how much
	казна- (stronger than хтозна-)	казна-що — who knows what казна-скільки — who knows how much
	бозна-	бозна-чий — God knows whose бозна-який — God knows what (which one)

Виберіть правильну відповідь:

0. Хтось телефонував мені, поки я був у відпустці?
А Хтось Б Абихто В Бозна-хто
1. Завтра вранці на зустрічі я хочу обговорити _____ питання.
А якісь Б деякі В хтозна-які
2. Зараз ми хочемо залишитися в центрі міста і _____ перекусити.
А чим-небудь Б казна-чим В абичим
3. Мені не підходить _____ — я хочу лише найкращу сорочку.
А абищо Б щось В дещо
4. Можеш писати мені в телеграмі в _____ час.
А деякий Б хтозна-який В будь-який
5. У коментарях під новим відео хейтери пишуть _____, я не перестаю дивуватись.
А бозна-що Б що-небудь В щось
6. Не так сталося, як гадалося: доля пам'ятника тепер у _____ руках.
А будь-чиїх Б хтозна-чиїх В дечиїх
7. Я не дуже добре розібралася із цим завданням. Можна у тебе _____ запитати?
А дещо Б будь-що В абищо
8. Чи можете, будь ласка, порадити _____ ресурси для вивчення української?
А хтозна-які Б абиякі В якісь
9. На порозі почувся _____ голос.
А чий-небудь Б чийсь В абичий
10. Дивись! _____ купає в озері собаку.
А Хтось Б Будь-хто В Дехто

3

З'єднайте іменники-антоніми:

1. _____ краса	А біда
2. _____ щастя	Б тиша
3. _____ мука	В зло
4. _____ шум	Г потворність
5. _____ сміх	Ґ насолода
6. _____ добро	Д плач
7. _____ користь	Е розпач, відчай
8. _____ надія	Є повага
9. _____ тривога	Ж шкода
10. _____ зневага	З спокій

4

Перекладіть українською мовою:

1. I never have scary dreams.

2. You caught me off guard — now I am not ready to answer this question.

3. Don't suffer, don't stay silent — tell me about your problem.

4. We often go to the lake to admire the beauty of nature.

Відповіді на вправи

1

1. мовчать	5. вперше
2. зненацька	6. краса
3. чиїмись	7. асфальти
4. Людей	8. дотик

2

1. Б	6. Б
2. А	7. А
3. А	8. В
4. В	9. Б
5. А	10. А

3

1. Г	6. В
2. А	7. Ж
3. Ґ	8. Е
4. Б	9. З
5. Д	10. Є

4

1. Мені ніколи не сняться страшні сні (кошмари). / У мене ніколи не буває (я ніколи не маю) страшних снів (кошмарів).
2. Ви застали мене зненацька — зараз я не готова (не можу) відповісти на це питання (запитання).
3. Не мучся, не мовчи — розкажи (мені) про свою проблему.
4. Ми часто ходимо до озера (на озеро) (, щоб) помилуватися (милуватися) красою природи.

